

Sygn. akt II Ca 326/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bogusław Suter (spr.)
Sędziowie:	SSO Barbara Puchalska SSO Renata Tabor
Protokolant:	st. sekr. sąd. Wiesława Zaniewska

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa U. R.

przeciwko P. R.

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim

z dnia 28 grudnia 2012 r. sygn. akt III RC 613/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i alimenty zasądzone od U. R. na rzecz P. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 16 września 2009 roku sygnatura akt I C 1212/00 w kwocie po 400 złotych miesięcznie obniża z dniem 20 grudnia 2012 roku do kwoty po 300 (trzysta) złotych miesięcznie płatne do dnia 10 – go każdego miesiąca do rąk przedstawicielki ustawowej J. K. z odsetkami ustawowymi w wysokości 13 % w stosunku rocznym w razie opóźnienia w terminie płatności;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. odstępuje od obciążania pozwanego kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

U. R. wnosił o obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletniego syna P. R. z kwoty po 400 złotych miesięcznie do kwoty po 200 złotych miesięcznie.

Małoletni P. R. reprezentowany przez ustawową przedstawicielkę J. K. wnosił o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił, że J. K. i U. R. pozostawali w związku małżeńskim i ze związku tego mają syna P. R.. Wyrokiem w sprawie I C 1212/09, który uprawomocnił się w dniu 8 października 2009 roku, Sąd Okręgowy w Białymstoku rozwiązał przez rozwód związek małżeński J. K. i U. R. z wyłącznej winy U. R. i zasądził od U. R. na rzecz małoletniego P. R. tytułem alimentów kwotę po 400 złotych miesięcznie. W tym czasie J. K. miała 40 lat, posiadała wykształcenie średnie i zawód technik agrobiznesu. Pracowała do 1 stycznia 2009 roku, później była zarejestrowana jako bezrobotna z prawem do zasiłku w kwocie 510 złotych miesięcznie. Nie mieszkała razem z mężem. Mieszkała we własnym domu i ponosiła koszty jego utrzymania. Małoletni P. R. miał niecały rok, pozostawał w domu pod opieką matki. Co do zasady był zdrowy, cierpiał na naczyniaki rosnące. Jego matka ponosiła koszty zakupu pieluch, mleka, kaszek. Z kolei U. R. miał 39 lat, posiadał wykształcenie średnie. Planował pracować w firmie kolegi jako kierowca i menadżer – miał jeździć pomiędzy M. i W.. Wykonywał prace dorywcze w B., później w W.. Miał 15-letnią córkę z pierwszego małżeństwa, ale nie miał ustalonego obowiązku alimentacyjnego i na dziecko nie płacił.

Sąd I instancji ustalił, że obecnie J. K. ma 43 lata, posiada wykształcenie średnie i zawód sprzedawca-kasjer. Nie zawarła nowego związku małżeńskiego. Poza synem P. R. ma troje dzieci z pierwszego małżeństwa w wieku 23 lata, 21 lat i 18 lat. Mieszka razem z dziećmi we własnym mieszkaniu o powierzchni 63 m². Obecnie nie pracuje, jest zarejestrowana jako bezrobotna, wcześniej pracowała jako kasjer-sprzedawca w sklepie (...) na 3/4 etatu, ale nie przedłużono jej umowy. W utrzymaniu pomagają jej dorosłe dzieci. J. K. korzysta z pomocy opieki społecznej pobierając zasiłek rodzinny na syna i córkę. Ponosi koszty utrzymania domu: energia - 120 złotych miesięcznie, opał – 3.000 złotych rocznie, gaz - 60 złotych miesięcznie, woda - 120 złotych kwartalnie, telewizja, telefon i internet, podatek od nieruchomości - 90 złotych rocznie. Nie ma zadłużeń.

Z ustaleń Sądu Rejonowego dotyczących U. R. wynika, że obecnie ma on 42 lata, posiada wykształcenie średnie i zawód kierowcy. Mieszka w W. razem z obecną partnerką i wspólną córką w wieku 1,5 miesiąca oraz synem partnerki z wcześniejszego związku. Mieszkanie należy do jego partnerki, ale koszty utrzymania mieszkania w kwocie 1.000 złotych miesięcznie ponoszą wspólnie. U. R. ma też 18-letnią córkę z innego związku. Obecnie U. R. nie pracuje, jest zarejestrowany jako bezrobotny. Wcześniej pracował jako pracownik biurowy i kierowca. Założył działalność gospodarczą o charakterze budowlanym, ale zawiesił ją. Podejmuje prace dorywcze. Posiada majątek na Białorusi - dom o powierzchni około 60m² i ziemię o powierzchni 2.500 m². Innego majątku nie ma. Posiada zadłużenia alimentacyjne w wysokości łącznie ponad 40.000 złotych. Deklaruje, że na najstarszą córkę płaci 150 dolarów miesięcznie. Na najmłodsze dziecko ma ustalone w drodze ugody alimenty w kwocie po 200 złotych miesięcznie. Posiada orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności z powodu kręgosłupa, przyjmuje leki przeciwbólowe. Jego partnerka obecnie nie pracuje, opiekuje się dzieckiem, jednak nadal prowadzi działalność gospodarczą w postaci pośrednictwa w uzyskiwaniu stałego pobytu przez obcokrajowców.

Z ustaleń Sądu Rejonowego dotyczących małoletniego P. R. wynika, że obecnie ma on 4 lata. Chodzi do przedszkola w godzinach 7.30-12.30, co jest bezpłatne. Zajęcia z języka angielskiego kosztują 30 złotych miesięcznie. Małoletni jest zdrowy. Sąd I instancji przyjął, że usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniego wynoszą obecnie 500-550 złotych miesięcznie.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał żądanie obniżenia alimentów za nieuzasadnione. Zaznaczył, że od daty zasądzenia alimentów od U. R. na rzecz małoletniego P. R. upłynęło ponad trzy lata, a wraz z wiekiem rosną koszty utrzymania dziecka. Obecna sytuacja zarobkowa powoda jest zbliżona do tej z daty zasądzenia od niego alimentów na rzecz małoletniego P. R.. Wprawdzie powód deklarował, że nie pracuje, ma kłopoty z kręgosłupem, ale w sprawie o alimenty badaniu podlegają możliwości majątkowe i zarobkowe, a nie faktycznie osiągnięte dochody. Powód jest osobą

w wieku produkcyjnym. Może podjąć pracę zarobkową. Wcześniej wykonywał zawód kierowcy ciężarówki. Kłopoty z kręgosłupem ma już od wielu lat i wcześniej nie uniemożliwiały mu one wykonywania pracy zarobkowej, jest to tylko przeciwwskazanie. Nie przesądza też o tym lekki stopień niepełnosprawności. Od kilku lat powód przebywa w Polsce i nadal chce tu pozostać i dlatego, w ocenie Sądu I instancji, można domniemywać, że ma tu źródło utrzymania, o którym nie mówi. Zdaniem Sądu Rejonowego możliwości zarobkowe powoda, który mieszka w W. i ma zawód kierowcy ciężarówki, wynoszą co najmniej 2.000 złotych miesięcznie. Obecnie powód ma na utrzymaniu małoletnią córkę, na którą zobowiązał się dobrowolnie płacić po 200 złotych miesięcznie, ale w sprawie III RC 525/12 Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim obniżył alimenty zasądzone od U. R. na rzecz J. K. o kwotę 200 złotych. Z kolei do partycypowania w utrzymaniu starszej córki powód obowiązany był już wcześniej.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że większa część obowiązku alimentacyjnego matki jest spełniona przez osobisty wkład w wychowanie i utrzymanie małoletniego. To matka sprawuje bieżącą opiekę wychowawczą, gotuje, pierze, sprząta. Przez to ma utrudnioną możliwość podjęcia pracy zarobkowej. Powód małoletnim się nie zajmuje i dlatego jego wkład finansowy w utrzymanie syna winien być większy.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał art. 138 k.r.o., art. 135 k.r.o., art. 133 § 1 k.r.o.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją powód wskazując, że jego sytuacja finansowa się pogorszyła, albowiem ma problemy z kręgosłupem i nie jest zdolny do ciężkiej pracy fizycznej z pochyleńcami i podnoszeniem ciężarów powyżej 7 kg, do pracy siedzącej powyżej 4 godzin i jako kierowca, został zaliczony do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności od dnia 10 sierpnia 2012 roku. Podniósł też, że obecnie musi łożyć na utrzymanie studiującej córki, a w listopadzie 2012 roku urodziło mu się trzecie dziecko, na które łoży kwotę 200 złotych miesięcznie.

Domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie alimentów zasądzonych od niego na rzecz małoletniego P. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 16 września 2009 roku w sprawie I C 1212/09 w kwocie po 400 złotych miesięcznie do kwoty po 200 złotych miesięcznie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy poczynione przez Sąd Rejonowy w zasadniczej części są prawidłowe i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne, za wyjątkiem ustaleń co do aktualnych możliwości zarobkowych i majątkowych powoda.

W niniejszym postępowaniu powód przedłożył zaświadczenia lekarskie z dnia 13 kwietnia 2012 roku i z dnia 31 maja 2012 roku, z których wynika, że cierpi on na dyskopatię lędźwiową i dlatego przeciwwskazana jest ciężka praca fizyczna, praca siedząca i praca kierowcy (k. 56-57). Powód przedstawił też orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 19 września 2012 roku, którym został zaliczony do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności od dnia 10 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2014 roku (k. 58). W świetle tych dokumentów nie budzi wątpliwości, że obecnie powód ma ograniczone możliwości zarobkowe. Uwzględniając stan zdrowia powoda, jego wiek, wykształcenie, a także miejsce zamieszkania trzeba zgodzić się z powodem, że obecnie jest on w stanie osiągnąć dochód w kwocie 1.300-1.500 złotych miesięcznie, a nie jak przyjął Sąd I instancji – w kwocie około 2.000 złotych miesięcznie.

Aktualne możliwości zarobkowe i majątkowe powoda są znacznie niższe niż w dacie orzekania przez Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie I C 1212/09. Wówczas powód był zdrowy i nie miał przeciwwskazań do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Istotne zmniejszenie możliwości zarobkowych i majątkowych powoda uzasadnia obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem małoletniego P. R..

Powołany także przez Sąd Rejonowy art. 138 k.r.o. dopuszcza możliwość zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany stosunków. Przez pojęcie „stosunków” w tym wypadku należy rozumieć okoliczności istotne z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu (art. 133 k.r.o. i art. 135 k.r.o.). Zmiana stosunków jest zatem zmianą okoliczności, od których zależy istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 1974 roku, II Co 9/74, LEX nr 7560). Zakres tego obowiązku z jednej strony wyznaczają uzasadnione potrzeby uprawnionego, z drugiej zaś zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Istotna zmiana stosunków uzasadniająca obniżenie obowiązku alimentacyjnego może zatem polegać na istotnym zmniejszeniu (ustaniu) możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji lub na istotnym zmniejszeniu uzasadnionych potrzeb uprawnionego.

Obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem małoletniego P. R. uzasadnia też fakt urodzenia się w listopadzie 2012 roku kolejnego dziecka powoda. Wprawdzie, jak trafnie zauważył Sąd I instancji, powód może przeznaczyć na utrzymanie tego dziecka kwotę, którą do tej poryłożył na utrzymanie J. K., ale, jak wskazano powyżej, obecne możliwości zarobkowe i majątkowe powoda są niższe niż poprzednio. Powód ma zaś obowiązek partycypować w kosztach utrzymania wszystkich swoich dzieci stosownie do jego możliwości zarobkowych i majątkowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że alimenty zasądzone od U. R. na rzecz małoletniego P. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 16 września 2009 roku w sprawie I C 1212/00 z kwoty po 400 złotych miesięcznie należy obniżyć do kwoty po 300 złotych miesięcznie.

Podkreślić przy tym należy, że kwota alimentów, jaką winienłożyć powód na rzecz małoletniego P. R. odpowiada usprawiedliwionym potrzebom dziecka, ustalonym przez Sąd I instancji na kwotę 500-550 złotych miesięcznie.

W pozostałej części koszt utrzymania małoletniego P. R. winna ponosić jego matka. Wprawdzie J. K. częściowo realizuje swój obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie małoletniego, ale małoletni P. R. uczęszcza do przedszkola. J. K. nie musi zatem poświęcać dziecku całego swojego czasu i może podjąć pracę. Oczywiście znalezienie zatrudnienia, w szczególności w O. gdzie mieszka J. K., nie jest łatwe, ale winna ona dołożyć wszelkich starań, aby podjąć jakąkolwiek pracę. J. K. ma przecież na utrzymaniu syna i podobnie jak powód jest ona zobowiązana także finansowo wspierać swoje dziecko.

Z tych względów na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok jak w punkcie I sentencji. W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do art. 102 k.p.c., mając na uwadze sytuację majątkową pozwanego, a także charakter niniejszej sprawy.